

Vergaderjaar 2020–2021

32 698

Hoogwaterbeschermingsprogramma

Nr. 55

BRIEF VAN DE MINISTER VAN INFRASTRUCTUUR EN WATERSTAAT

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 31 maart 2021

Hierbij bied ik u de 19^e Voortgangsrapportage (VGR19) van het Tweede Hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP-2) aan¹. De rapportage bestrijkt de periode van 1 juli 2020 tot en met 31 december 2020.

In het HWBP-2 werken de waterschappen en Rijkswaterstaat samen aan de waterveiligheid rekening houdend met de inpassing van de primaire dijk- en kustverbeteringen in de omgeving.

Al meer dan 1.000 jaar worden dijken ingezet om Nederland droog te houden. Dijken zijn de dragers van ons landschap. Klimaatverandering heeft grote invloed op de Nederlandse Delta en het dijkstelsel. Het aanleggen, versterken en onderhouden van dijken is daarom nooit klaar. Nieuwe projecten vallen niet meer onder het HWBP-2, maar onder het HWBP programma.

Samenvatting wijzigingen ten opzichte van de 18^e Voortgangsrapportage

Planning

Inmiddels voldoen 85 van de 87 projecten aan de vigerende veiligheidsnorm; dit is ongewijzigd ten opzichte van de vorige rapportage. Op dit moment bevinden de twee nog niet opleverde projecten zich in de realisatiefase. Het betreft hier de projecten Eemdijken en Zuidelijke Randmeren en Markermeerdijk Hoorn-Edam-Amsterdam. Voor het project Waddenzeedijk Friese Kust, dat wel al is opgeleverd, dienen nog herstelwerkzaamheden uitgevoerd te worden.

De oplevering van het gehele HWBP-2 programma was voorzien eind 2022. Inmiddels is echter duidelijk geworden dat het project Markermeerdijk Hoorn-Edam-Amsterdam, vertraging oploopt, waarmee ook de

¹ Raadpleegbaar via www.tweedekamer.nl

oplevering van het totale programma HWBP-2 opschuift. Graag verwijs ik voor nadere informatie hierover naar de passage «Ontwikkelingen na de verslagperiode».

Voortgang

Project Eemdijk en Zuidelijke Randmeren

Bij het project Eemdijk en Zuidelijke Randmeren is thermisch gereinigde grond gebruikt bij het versterken van het deeltraject Westdijk. In 2017 bleek de gebruikte grond verontreinigd, waarna het algemeen bestuur van het waterschap Vallei en Veluwe op 4 juli 2018 heeft besloten de thermisch gereinigde grond volledig af te graven en te vervangen door schone grond. Het waterschap heeft een plan van aanpak voor het afgraven van de grond en het herstel van de dijk ingediend bij de provincie Utrecht. De provincie heeft het plan van aanpak op 21 februari 2020 goedgekeurd. Het waterschap heeft eind juli 2020 een aanbestedingsprocedure afgerond voor het vervangen van de thermisch gereinigde grond. Het waterschap heeft in augustus een verzoek voor een herbeschikking ingediend. Dit verzoek heb ik getoetst en gehonoreerd. Dekking van deze herbeschikking is gevonden binnen de daarvoor reeds eerder getroffen risicoreservering binnen het HWBP-2 programma en levert daardoor geen extra spanning op tussen het budget en de raming van het programma.

Project Waddenzeedijk Friese Kust

Zoals in eerdere voortgangsrapportages gemeld, is er onderzoek gedaan naar de bestendigheid van nieuwe verlijming bij het project Waddenzeedijk Friese Kust (elastocoast) gedurende het stormseizoen 2018 – 2019. De resultaten zijn geanalyseerd en er zijn scenario's uitgewerkt voor de vervolgstappen. Zodra het waterschap een besluit heeft genomen omtrent de te nemen vervolgstappen, zal ik u hierover nader informeren middels de VGR. Dit besluit is mede afhankelijk van de variantenstudie van het HWBP-project Koehool-Lauwersmeer, waarvan de resultaten na de zomer van 2021 worden verwacht. Dan kan er bekeken worden of de gekozen oplossing past binnen het huidige goedgekeurde Projectplan Waterwet.

Risico's

Voor de risico's van het HWBP-2 worden risicoreserveringen aangehouden op zowel project- als programmaniveau.

De totale financiële waarde van de risico's op programmaniveau is ongewijzigd gebleven en bedraagt € 48 miljoen. De totale financiële waarde van de risico's op projectniveau is in de rapportageperiode gewijzigd ten opzichte van de VGR18. Deze risicoreservering bedraagt op 31 december 2020 € 76 miljoen (VGR18 € 91 miljoen). Deze afname is veroorzaakt door het actualiseren van de projectrisico's door de keringbeheerder en de eindafrekeningen van de projecten Waddenzeedijk Texel en Hoogwaterkering Den Oever.

Vanaf de huidige VGR is het hoofdstuk risicomanagement uitgebreid met projectissues die mogelijk de programmadoelen kunnen beïnvloeden qua tijd en geld. Projectissues zijn doorgaans programmarisico's die zich hebben voorgedaan. Deze worden in de prognose van het project opgenomen en door de keringbeheerder beheerst.

Financiën

Het actuele programmabudget is in de huidige verslagperiode gewijzigd en bedraagt op peildatum 31 december 2020 € 2.675 miljoen (was € 2.657 miljoen). De mutatie wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door het doorvoeren van de indexering van de projectbudgetten.

De actuele programmaraming is in de huidige verslagperiode met € 6 miljoen afgenomen en bedraagt op peildatum 31 december 2020 € 2.690 miljoen. De afname wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door de actualisering van projectramingen, berekening programma-onvoorzien en projectafrekeningen.

Het verschil tussen de programmaraming en het programmabudget bedraagt aan het einde van de verslagperiode € 15 miljoen (VGR18 € 39 miljoen). Daarmee blijft de spanning tussen programmaraming en programmabudget gedurende de realisatieperiode van het programma nog binnen de bandbreedte van de post onbenoemd onvoorzien van de risicoreservering (€ 33 miljoen) waarover ik u in eerdere VGR's heb geïnformeerd. Ten aanzien van de financiën en mogelijke risico's hebben zich er na de verslagperiode nog enkele grotere wijzigingen voorgedaan. Hiervoor verwijs ik naar nadere informatie hierover in de onderstaande passage «Ontwikkelingen na de verslagperiode».

Scope

In de verslagperiode zijn geen inhoudelijke scopewijzigingen vastgesteld.

Ontwikkelingen na de verslagperiode

Project Markermeerdijk Hoorn-Edam-Amsterdam

Het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier heeft voor het project Markermeerdijk Hoorn-Edam-Amsterdam ingeschatte meerkosten van circa € 130 miljoen gerapporteerd en een verschuiving van de voorziene einddatum naar eind 2027. De belangrijkste oorzaken van deze aanpassing zijn wijzigingen die zich voor hebben gedaan in de scope van het project na het moment van subsidiebeschikking in november 2018 of die tijdens het moment van beschikken nog onvoldoende uitgewerkt waren. Het gaat hier bijvoorbeeld om aanvullende vergunningsvoorwaarden voor de voorziene aanleg van vaargeulen en steenbekleding. Daarnaast worden de ontwikkelingen veroorzaakt door vertragingen als gevolg van de Raad van State procedure. Het gaat hierbij niet alleen om vertraging en meerkosten door een langere doorlooptijd, maar ook om aanpassingen in de uitvoering omdat de voorgestelde werkwijze niet meer mogelijk was, zoals door wijzigingen in het stikstofbeleid. Ook is er sprake van vertraging en noodzakelijke planwijzigingen door PFAS en COVID.

De mogelijke meerkosten voor PFAS en COVID zijn door onzekerheid nog niet meegenomen in bovengenoemde inschatting van de meerkosten. Ook de mogelijke meerkosten voor het traject Durgerdam zijn hier niet in verwerkt. Voor het traject Durgerdam streeft het Hoogheemraadschap er naar om het ontwerp Projectplan Waterwet in het vierde kwartaal van 2021 in procedure te brengen.

Op dit moment loopt het reguliere toetsproces van het programma HWBP-2 waarin de hoogte en de subsidiabiliteit van de afgegeven meerkosten inhoudelijk worden beoordeeld en wordt beoordeeld of zij voldoen aan de subsidieregeling.

De planning van dit toetsproces is er op gericht om in het vierde kwartaal van 2021 tot besluitvorming over te gaan over de eventuele hoogte van de subsidiëring van de meerkosten en planningsconsequenties. Pas daarna is duidelijk wat de daadwerkelijke consequenties voor kosten en planning zijn voor het project Markermeerdijk Hoorn-Edam-Amsterdam en het HWBP-2. Ik zal u hierover informeren.

Financiën

Zoals in de VGR is aangegeven, bedraagt de spanning tussen de programmaring en het beschikbare programmabudget momenteel € 15 miljoen. Hierin zijn de eventuele meerkosten voor het project Markermeerdijk Hoorn-Edam-Amsterdam nog niet meegenomen. Deze eventuele meerkosten zullen gezien de inschatting hoogstwaarschijnlijk niet binnen het programma HWBP-2 kunnen worden opgevangen. Daarom dient nu al een voorziening van € 120 miljoen getroffen worden om een eventuele aanvullende beschikking te kunnen financieren. Deze verwerking is identiek aan de wijze hoe bij eerdere budgetvrijvallen uit het HBWP-2 (in totaal € 572 miljoen) hiermee in omgekeerde wijze is omgegaan. De voorziening komt voor 2/3 ten laste van de programmeerruimte van het HWBP programma en voor 1/3 ten laste van de investeringsruimte van het Deltafonds. Uiteraard zullen uiteindelijke meevallers bij het afronden van het HWBP-2 programma weer via dezelfde sleutel verrekend worden. Hoewel ik hiermee dus alvast een voorziening voor de eventuele meerkosten van het project Markermeerdijk Hoorn-Edam-Amsterdam tref, is de hoogte van de toekenning afhankelijk van het resultaat uit het toetsproces. De begrotingstechnische verwerking van de voorziening zal onderdeel zijn van de ontwerpbegroting 2022.

De Minister van Infrastructuur en Waterstaat,
C. van Nieuwenhuizen Wijbenga